

Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo, 25. mars 2020

Høringsuttalelse - midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak innenfor justissektoren for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19

Det vises til høringsbrev av 24. mars 2020 fra Justis- og beredskapsdepartementet vedrørende midlertidig forskrift om forenklinger og tiltak innenfor justissektoren for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19, med frist for uttalelse til i dag kl 1400.

Utkastet til forskrift har vært forelagt blant andre Juristforbundets fagutvalg for sivilprosess og voldgift, som har gitt innspill med hensyn til behandlingen av visse sivile saker. Den norske Dommerforening og Politijuristene har avgitt egne uttalelser.

Tiltakene som er iverksatt i forbindelse med Covid19-epidemien har fått omfattende virkninger for alle deler av det norske samfunnet, herunder for justissektoren. Domstolenes virksomhet er etter det opplyste redusert med nærmere 80 %, noe som har store samfunnsmessige konsekvenser. Dette gjelder først og fremst for domstolenes brukere, men også for rettsvesenets aktører, herunder advokatene/forsvarerne.

Dersom situasjonen vedvarer, vil dette innebære store restanser både i domstolene og hos påtalemyndigheten, noe som igjen medfører forlenget saksbehandlingstid i så vel straffesaker som i sivile saker. For straffesaker generelt og for enkelte sivile sakstyper, særlig foreldretvister og barnevernssaker, vil dette være svært uheldig.

Tiltakene er nå foreløpig forlenget til 13. april, og det fremstår som usikkert når disse vil bli opphevet. På denne bakgrunn er Juristforbundet enig i at det bør vedtas endringer i eksisterende lovverk, herunder straffeprosessloven og tvisteloven, som vil gjøre det mulig å avvikle flere straffesaker og sivile saker på en måte som både ivaretar hensynet til de smitteverntiltak som er vedtatt og grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper.

Det foreliggende forslag til forskrift synes i utgangspunktet å gi regler som balanser hensynet til forsvarlig saksavvikling og smittevern på en tilfredsstillende måte, og Juristforbundet støtter derfor hovedlinjene i de foreslåtte endringer i det eksisterende lovverket.

Når det gjelder kommentarer til de enkelte forslag, viser Juristforbundet til høringsuttalelsen fra Den norske Dommerforening av i dag, som forbundet slutter seg til. Det vises særlig til de problemstillinger som er berørt i tilknytning til gjennomføring av hoved- og ankeforhandling i saker hvor det må antas at bevisumiddelbarhet vil være av betydning, og til de særlige spørsmål som gjelder saker med meddommere. Videre fremheves det som er uttalt om behovet for tiltak som sikrer offentlighet i rettspleien.

For øvrig bemerkes at dersom situasjonen viser seg å bli langvarig, bør det vurderes om rommet for rettens skjønn vedrørende spørsmålet om å gjennomføre rettsmøter som fjernmøter mv, bør være noe større enn utkastet § 2 med merknader legger opp til.

Departementet bør også overveie å innføre en mulighet for skriftlig behandling i første rettsinstans av sivile saker hvor gjeldende lovgivning krever rettsmøte som ikke er hovedforhandling, på vilkår av at ingen part fremsetter innvending mot skriftlig behandling og retten etter omstendighetene i den konkrete sak finner skriftlig behandling forsvarlig. Dette kan for eksempel gjelde visse saker etter konkurslovgivningen, typisk første skiftesamling, og visse saker etter gjeldsordningsloven, og kan for eksempel i noen tilfeller tenkes aktuelt ved behandling av saker om midlertidig sikring, etter at begge parter har inngitt prosesskriv i saker hvor skriftlige bevis er det sentrale.

En del av de sakstyper dette gjelder kan ha mange parter, hvorav mange i praksis bare fremsetter ett skriftlig krav og deretter ikke møter i rettsmøter hvor de er innkalt og hvor uteblivelsesregler ikke gjelder. Retten kan i slike saker ikke forvente å motta aktive samtykker fra alle parter til spørsmål om skriftlig behandling. Det bør være nok at ingen part fremsetter innvending mot skriftlig behandling, etter at retten eller en bostyrer har forelagt spørsmålet for partene.

Med vennlig hilsen

NORGES JURISTFORBUND

Håvard Holm
president